

Последњих дана главно питање коментатора било је да ли ће се у влади постићи споразум? Или ће, пак, влада пасти и бити расписани ванредни избори? На тзв. еврореформским медијима већина коментатора прогнозирала је „брзи пад владе и ванредне изборе”. Неки су чак знали и датум избора – 11. мај.

Пошто сам и сам аналитичар, нисам могао а да се не дивим таквим прогнозама. За мене оне нису могле да почивају на ичему другоме до на лошој обавештености и наивности. Лоша обавештеност огледала се у непознавању поступка за расписивање превремених избора. Зато је тако брзо и могао да се појави датум – 11. мај. Њега је избацио један аналитичар већ у уторак, 5. фебруара. И одмах су се сви за то ухватили. Али, по Уставу, када председник распусти скупштину, нови избори не могу да се одрже касније од 60 дана. То значи да, ако се желео 11. мај као датум избора, скупштина не би могла одмах да се распусти, већ би на то морало да се чека бар до 11. марта.

Друга могућност да избори буду баш 11. маја била је да влада падне – али након 11. фебруара – и да се, у року од 30 дана, не образује нова. Ту на дело ступа она друга лоша особина – наивност. Наивност се огледа у давању првенства идеологији у односу на интересе. И најпростија рачуница показивала је следеће. Да би се расписали ванредни парламентарни избори неопходно је било да се стекну два услова. Први је да се садашња владајућа коалиција распадне. А други је да се не направи нова влада. Но, колика је била вероватноћа за тако нешто?

Већина аналитичара која је прогнозирала ванредне изборе своју прогнозу заснивала је на поставци да ДС и СРС не треба да пактирају са ДСС-ом. Зашто? Зато, одговарали су они, што ће, након ванредних избора, њихове странке имати више посланика него сада. „Па шта?”, било је сасвим логично противпитање. Замислите људе из врха странке који су већ министри. Зашто би они ишли на нове изборе? Да би се њихова страначка идеологија боље потврдила? Да би њихова странка добила још неко министарство? Ако сте аналитичар морате да будете реални. Избори значе утрошак времена у кампањи, политички ризик и нову поделу карата. А у тој новој подели садашњи министри би можда могли да остану без ресурса који сада контролишу. Неки други страначки клан или неки други страначки конкурент могао би да их истисне. Оно

што би можда било добро за странку, за њих лично не би било корисно. Шта ће им онда нови избори?

А сада, замислите да је влада пала и да једна од владајућих странака понуди великој опозиционој странци да одмах преузме 16 министарских места (и, наравно, место председника скупштине). Замислите да се налазите у првих шеснаест вођа те странке. Да ли бисте одмах узели „своје” министарство? Или бисте ипак ишли на изборе само зато да још једном потврдите своју страначку идеологију? И да омогућите да и седамнаести и осамнаести у вашој страначкој хијерархији добије своју фотељу? Уз то, како ћете објаснити бирачима да у тренутку националне опасности бежите од власти? Хајде, будимо опет реални. И поред свег заклињања да се у владу неће ићи без нових избора, сва је прилика да би се ипак на крају постигао некакав договор.

Све у свему, вероватноћа да ће се одржати влада или направити нова била је, током протекле недеље, макар мало већа од вероватноће да ће се одржати нови избори. Зашто су онда неки наши коментатори прогнозирали брзи пад владе и изборе 11. маја? Зато што они, нажалост, и нису размишљали као аналитичари. Они су изгледа некако више размишљали као навијачи. А навијач најчешће види оно што жели да види. Онај ко жели изборе 11. маја већ ће 4. фебруара „видети” нове изборе 11. маја. Ако му кажете да је то тренутно немогуће, он ће вам одговорити да то кажете не зато што тако пише у Уставу. То кажете зато што ви желите да тако не буде. Дакле, навијач ће вас одмах оптужити да сте ви навијач.

Сећам се својевремених прогноза о томе ко ће бити нови премијер. Ко је размишљао хладном главом могао је видети да ако Коштуница то јако жели, на крају ће и да добије премијерско место. Петорица аналитичара то су и рекла. И одмах су их еврореформски активисти оптужили да „навијају за Коштуницу”. За неке од њих то рећи било је више него смешно. Али, навијачи су „знали” да је то тако.

Но, како разликовати прогнозе које су резултат навијања и оне које су резултат анализе? Тако што прве углавном промаше, а друге погоде. Када би код нас било мање идеолошке помаме, брзо би се и на том пољу успоставило тржиште. Они који успешније објашњавају били би више тражени. Да у нашим великим медијима не царује идеологија, људи би знали да направе разлику.

Парадоксално је, међутим, што на крају и предвиђање о 11. мају може да се оствари.

Парадокс 11. маја

Пише: Слободан Антонић
среда, 13 фебруар 2008 02:09

Влада може, почетком априла, запасти у кризу. Премијер може тада да предложи председнику изборе. И они стварно могу бити расписани за 11. мај. Из погрешних премиса покаткад следе исправни закључци. Али, само покаткад. Треба довољно дуго бити рационалан и стрпљив. И доћи ће време у коме ће и у овој струци разум и знање постати важнији од идеологије.